

**Selvitys Helsingin Osuuskauppa Elannon
hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2018
(Corporate Governance -selvitys)**

Johdanto

Helsingin Osuuskauppa Elanto (jäljempänä ”osuuskauppa”) noudattaa osuuskuntalain ja muun lainsäädännön, osuuskaupan sääntöjen ja toimielinten hyväksymien työjärjestysten lisäksi Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkaisemaa 1.1.2016 voimaan tullutta hallinnointikoodia olennaisilta osin huomioiden kuluttajaosuuskunnan erityispiirteet.

Tämä selvitys osuuskaupan hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (CG-selvitys) ja siihen liitetty palkka- ja palkkioselvitys on laadittu hallinnointikoodin mukaisesti. Hallinnointikoodi on luettavissa osoitteessa <http://cgfinland.fi>. Osuuskauppa esittää hallituksen toimintakertomuksen tilinpäätöksen yhteydessä.

Keskuskauppakamarin vuonna 2006 julkaiseman kannanoton mukaan omistuspohjaltaan laajojen, toiminnan laajuudelta huomattavien tai alueellisesti taikka valtakunnallisesti merkittävien yhteisöjen tulisi noudattaa hallinnointikoodia siltä osin kuin se on niiden erityispiirteet huomioon ottaen mahdollista ”noudata tai selitä” -periaatteen mukaisesti eli siten, että mahdollinen poikkeaminen ja poikkeamisen syy on ilmoitettava. Kannanoton mukaan tällaisia yhteisöjä ovat esimerkiksi laajasti omistetut osuuskunnat.

Selvityksen tavoitteena on lisätä osuuskaupan toiminnan läpinäkyvyyttä ja parantaa tiedonkulkua asiakasomistajille ja muille osuuskaupan sidosryhmille sekä siten lisätä kiinnostusta osuuskaupan toimintaa kohtaan.

Tämä selvitys on käsitelty osuuskaupan hallituksessa 23.1.2018.

Poikkeamat hallinnointikoodista

Hallinnointikoodi on laadittu pörssiyhtiöitä varten, eikä se kaikilta osin sovellu osuuskaupan noudatettavaksi. Poikkeamat hallinnointikoodista perustuvat pitkälti siihen, että osuuskauppa on kuluttajaosuuskunta, joka eroaa olennaisesti listatuista ja muista osakeyhtiöistä. Osuuskaupan sääntöjen mukaan jäsenenä voi olla vain luonnollisia henkilöitä ja kullakin jäsenellä voi olla vain yksi osuus. Osuuskaupan toiminnan tarkoitus on palvelujen ja etujen tuottaminen jäsenille eikä voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Toiminnan tarkoituksen toteuttamiseksi, ja jotta omistajaohjaus ja omistajien osallistuminen voi toteutua tehokkaasti ja kattavasti, osuuskaupalla on edustajisto ja hallintoneuvosto. Poikkeamilla muun muassa parannetaan edelleen viestintää ja päätöksentekoa osuuskaupan johdon kesken ja annetaan hallintoneuvoston sisältävän hallintorakenteen kautta jäsenistölle laajemmin vaikutusmahdollisuuksia osuuskaupan toimintaan.

Osuuskaupan olennaiset poikkeamat hallinnointikoodista ovat seuraavat:

- Osuuskaupassa on sääntöjen mukaan ns. kaksiportainen hallintomalli, eli hallituksen ja toimitusjohtajan lisäksi osuuskaupalla on hallintoneuvosto.
- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto valitsee hallituksen (suositus 5) edellä tässä kohdassa mainituilla kaksiportaiseen hallintomalliin liittyvillä perusteilla.
- Sääntöjen mukaan edustajisto valitsee hallintoneuvoston jäsenet kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain hallintoneuvoston jäsenistä on erovuorossa noin yksi kolmasosa (suositus 6). Kolmen kalenterivuoden toimikausi on perusteltua jatkuvuuden turvaamiseksi hallintoneuvoston työssä.
- Sääntöjen mukaan osuuskaupan toimitusjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana (suositus 20). Suosituksesta poikkeaminen on perusteltua, koska osuuskaupalla on myös hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa.
- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto päättää hallituksen sijaan toimitusjohtajan palkkiosta (suositus 22). Suosituksesta poikkeaminen on perusteltua, sillä hallintoneuvosto myös valitsee toimitusjohtajan ja toimitusjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana.

Osuuskauppa ja S-ryhmä

Helsingin Osuuskauppa Elanto on S-ryhmään kuuluva alueosuuskauppa. Osuuskaupan omistavat sen n. 615 000 jäsentä, joita osuuskaupan sääntöjen mukaan kutsutaan asiakasomistajiksi tai omistajiksi.

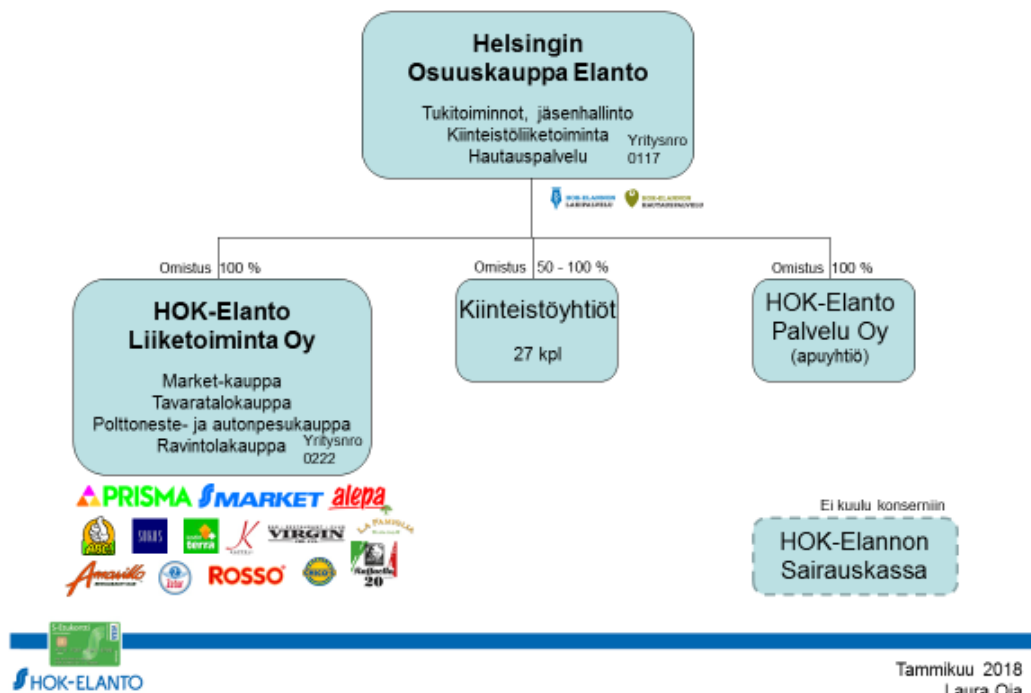
S-ryhmä on yritysryhmä, jonka muodostavat osuuskaupat ja niiden omistama Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (SOK) sekä näiden tytäryhtiöt. S-ryhmän tarkoituksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. SOK tuottaa osuuskaupoille hankinta-, asiantuntija- ja tukipalveluita ja vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen kehittämisestä.

Osuuskaupan tehtävänä on sääntöjensä mukaan liiketoimintaa harjoittamalla tuottaa palveluja ja etuja jäsenilleen ja näin edistää jäsentensä taloudellista hyvinvointia. Osuuskaupan sääntöjen mukaiset liiketoiminta-alueet ovat vähittäiskauppa, matkailu- ja ravitsemiskauppa sekä palvelutoiminta.

Osuuskauppakonserniin kuuluvat emo-osuuskunta Helsingin Osuuskauppa Elanto, sen liiketoimintatytäryhtiö HOK-Elanto Liiketoiminta Oy, johon konsernin kaupallinen liiketoiminta on suurimmaksi osaksi keskitetty, hallintopalveluja tarjoava tytäryhtiö HOK-Elanto Palvelu Oy sekä kiinteistöyhtiöitä.

Osuuskaupan organisaatiokaavio

HOK-Elanto -konserni

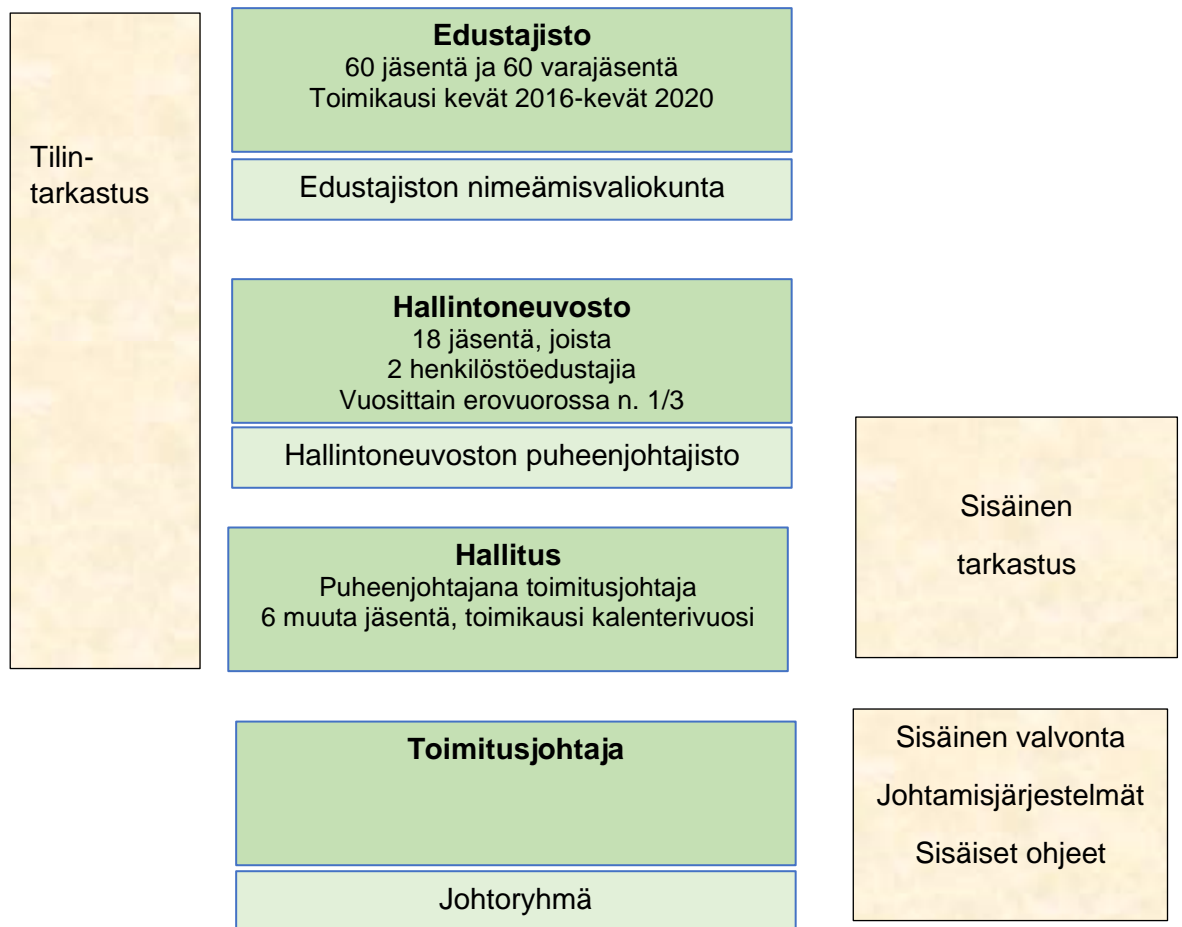
Osuuskauppa hyödyntää liiketoiminnassaan S-ryhmän yhteisiä ketjuohjausorganisaatioita. Liiketoiminta-alue- ja palvelutoimintokohtaiset ketjuohjausorganisaatiot johtavat ja koordinoivat S-ryhmän ketjutoimintaa SOK:n hallituksen valvonnassa. S-ryhmä-tasoista päätöksentekoa varten SOK:n johtajiston tueksi on muodostettu johtamisen tukiryhmät. Liiketoiminnan ja palvelutoimintojen tukiryhmät koostuvat pääsääntöisesti osuuskauppojen toimitus- ja toimialajohtajista sekä SOK:n palveluksessa olevista johtajista. SOK:n hallitus päättää tukiryhmien kokoonpanosta.

Osuuskauppa osallistuu v. 2018 Vähittäiskaupan tukiryhmän, Matkailu- ja Ravitsemiskaupan tukiryhmän, Asiakasomistajuuden tukiryhmän, Talouden ja hallinnon tukiryhmän sekä Henkilöstötyön tukiryhmän toimintaan.

Toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen on SOK:n hallituksen jäsen. Hallintoneuvoston puheenjohtaja Jorma Bergholm on SOK:n hallintoneuvoston jäsen.

Osuuskaupan hallintomalli

Osuuskaupan hallintomalli on hallinnointikoodista poiketen ns. kaksiportainen ja koostuu edustajiston lisäksi hallintoneuvostosta, hallituksesta ja toimitusjohtajasta alla olevassa kuvassa esitetyn mukaisesti. Yhtiön operatiivisessa johtamisessa toimitusjohtajaa avustaa johtoryhmä.

Edustajisto

Edustajisto käyttää osuuskuntalain mukaista omistajien päätösvaltaa osuuskaupassa. Sen toimivalta vastaa osakeyhtiön yhtiökokouksen toimivaltaa. Edustajisto mm. vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden osuuskaupan johdolle sekä valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Edustajisto myös päättää sääntöjen muuttamisesta sekä mahdollisesta sulautumisesta ja jakautumisesta.

Lisäksi edustajiston keskeinen tehtävä on välittää osuuskaupan johdolle asiakasomistajien ideoita ja toiveita osuuskaupan palveluiden parantamiseksi. Se siis toimii myös keskustelufoorumina johdon ja asiakasomistajien välillä.

Vuonna 2017 edustajiston kevätkokous pidettiin 25.4.2017 ja syyskokous 28.11.2017.

Edustajiston kokoonpano löytyy HOK-Elannon internetsivuilta.

Edustajiston nimeämisvaliokunta

Edustajistolla on osuuskaupan säännöissä tarkoitettu nimeämisvaliokunta, joka valmistelee hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajan valintaa sekä edustajiston ja hallintoneuvoston jäsenten palkkioperusteita ja määrää.

Nimeämisvaliokuntaan kuuluu seitsemän jäsentä. Lisäksi nimeämisvaliokunnan kokouksiin osallistuvat hallintoneuvoston puheenjohtaja ja toimitusjohtaja. Nimeämisvaliokunnan jäsenten toimikausi päättyy, kun uusi nimeämisvaliokunta on nimetty.

Vuoden 2017 edustajiston syyskokoukselle ehdotukset valmistellut nimeämisvaliokunta koostuu seuraavista edustajiston valitsemista jäsenistä:

Valtiotieteen tohtori Erkki Tuomioja, puheenjohtaja, varatuomari Paula Kokkonen, varapuheenjohtaja, sekä jäsenet sairaanhoitaja Sonja Alanko, toimittaja Jorma Hentilä, kansanedustaja Arja Juvonen, arkkitehti Jouni Särkijärvi ja sairaanhoitaja (ylempi AMK) Johanna Värmälä.

Nimeämisvaliokunta kokoontui vuonna 2017 kaksi kertaa ja esitteli ehdotuksensa hallintoneuvoston kokoonpanosta edustajiston syyskokoukselle. Nimeämisvaliokunnan kokouksiin osallistuivat sen kaikki jäsenet.

Hallintoneuvosto

Osuuskaupalla on sääntöjen mukaan hallintoneuvosto. Se kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään kolme kertaa vuodessa.

Hallintoneuvoston kokoonpano ja valinta

Hallintoneuvostoon kuuluu 18 jäsentä, joista edustajisto valitsee 16 jäsentä. Edustajiston valitsemat hallintoneuvoston jäsenet valitaan kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Hallintoneuvoston jäsenten toimikaudet on porrastettu jatkuvuuden turvaamiseksi niin, että vuosittain päättyy noin kolmasosan toimikausi.

Hallintoneuvoston monimuotoisuudesta on määrätty osuuskaupan säännöissä. Hallintoneuvostoon valitaan osuuskaupan jäseniä, joilla on riittävä hallinnollisten ja liiketaloudellisten asioiden tuntemus ja jotka edustavat mahdollisimman monipuolisesti osuuskaupan jäsenistöä. Sääntöjen mukaan edustajiston valitsemista hallintoneuvoston jäsenistä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia. Osuuskuntalain mukaan hallituksen jäsen ei saa kuulua hallintoneuvostoon.

Edustajiston nimeämisvaliokunta valmistelee edustajiston syyskokoukselle ehdotuksen hallintoneuvoston kokoonpanoksi. Hallintoneuvoston jäsenten monimuotoisuutta, mukaan lukien ikä- ja sukupuolijakauma, koskevat tavoitteet huomioidaan etsittäessä uusia hallintoneuvoston jäseniä.

Edustajiston valitsemien jäsenten lisäksi osuuskaupan säännöissä määrätään, että henkilöstö valitsee henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain perusteella hallintoneuvostoon kaksi osuuskaupan tai sen tytäryhtiön palveluksessa olevaa jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Henkilöstön edustajien toimikausi hallintoneuvostossa on kaksi vuotta. Henkilöstöedustuksen tavoitteena on muun muassa tarjota henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa osuuskaupan organisaatioon, parantaa viestintää ja päätöksentekoa ja lisätä luottamusta johdon ja henkilöstön välillä. Henkilöstön edustajat eivät kuitenkaan osallistu sellaisten asioiden käsittelyyn, jotka koskevat yrityksen johdon valintaa, erottamista, johdon sopimusehtoja, henkilöstön työsuhteen ehtoja taikka työtaistelutoimenpiteitä.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja 1. ja 2. varapuheenjohtajan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2017 seitsemän kertaa.

Hallintoneuvoston kokoonpano löytyy HOK-Elannon internetsivuilta.

Tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa osuuskaupan hallintoa. Lisäksi hallintoneuvoston tärkeimmät tehtävät ovat:

- osuuskaupan strategian ja vuosittaisten taloudellisten kokonaistavoitteiden vahvistaminen
- osuuskaupan toiminnan huomattavasta supistamisesta tai laajentamisesta päättäminen sekä
- hallituksen ja toimitusjohtajan valinta.

Hallintoneuvosto saa toimitusjohtajalta ja hallitukselta säännöllisin väliajoin hallintoneuvoston tehtävien hoitamiseksi riittävät tiedot. Käytännössä tietojen

antaminen tapahtuu vähintään kolme kertaa vuodessa pidettävien hallintoneuvoston kokousten yhteydessä

Ottaen huomioon hallintoneuvoston sääntömääräiset tehtävät hallintoneuvosto päättää tarvittaessa niitä koskevien valiokuntien perustamisesta.

Hallintoneuvoston keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määriteltävä hallintoneuvoston hyväksymässä työjärjestyksessä.

Hallintoneuvoston puheenjohtajisto ja hallintoneuvoston puheenjohtaja

Osuuskaupan sääntöjen ja hallintoneuvoston työjärjestyksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajisto (puheenjohtaja ja 1. ja 2. varapuheenjohtaja) valmistelee hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan valintaa ja hallituksen jäsenten palkkioita sekä päättää johdon pitkän tähtäyksen kannustepalkkioista. Valintamenettely varmistaa omistajien vaikuttamismahdollisuudet hallituksen kokoonpanoon ja sitä kautta koko osuuskaupan toimintaan.

Puheenjohtajisto kokoontui vuonna 2017 seitsemän kertaa. Puheenjohtajisto esitteli ehdotuksensa hallituksen kokoonpanosta ja toimitusjohtajasta hallintoneuvostolle.

Hallintoneuvoston kokousten johtamisen lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtäviä ovat mm.

- toimitusjohtajan esimiehenä toimiminen
- hallintoneuvoston kokousten valmistelu yhdessä hallituksen kanssa.
- sopia yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajien ja hallituksen varapuheenjohtajan kanssa toimitusjohtajan palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti.
- edustajiston kokousten koollekutsuminen hallintoneuvoston puolesta.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat osallistuvat hallituksen kokouksiin

Hallintoneuvoston jäsenten riippumattomuus

Henkilöstön edustajia lukuun ottamatta muut hallintoneuvoston jäsenet ovat hallituksen arvion mukaan riippumattomia osuuskaupasta.

Koska osuuskaupan omistajilla on osuuskaupan sääntöjen mukaisesti kullakin vain yksi osuus, osuuskaupalla ei ole merkittäviä omistajia, joista hallintoneuvoston jäsenet voisivat olla riippuvaisia.

Hallintoneuvoston toiminnan arviointi

Hallintoneuvosto arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojansa tekemällä itsearviointin kerran vuodessa.

Hallitus

Kokoonpano ja valinta

Sääntöjen mukaan osuuskaupan hallituksen muodostavat puheenjohtajana toimiva toimitusjohtaja ja 4-6 hallintoneuvoston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Hallitus valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Hallituksen jäsenten valinnan valmistelutyön tekee hallintoneuvoston puheenjohtajisto. Valmistellessaan ehdotusta puheenjohtajisto arvioi hallituksen kokoa ja kokoonpanoa sekä hallituksen jäseniltä vaadittavia ominaisuuksia osuuskaupan nykyisten ja kehittyvien tarpeiden näkökulmasta. Valmistelutyön tavoitteena on varmistaa, että hallitus on riittävän monimuotoinen muun muassa sukupuoli- ja ikäjakaumaltaan ja että jäsenillä on toisiaan täydentävä kokemus ja monipuolinen osaaminen sekä pätevyys hallituksen tehtävien tehokkaaseen hoitamiseen. Sääntöjen mukaan hallitukseen valittavalla tulee olla liiketaloudellisten ja hallinnollisten asioiden hyvä tuntemus. Hallituksen jäsenten tulee toimikauden alkaessa olla osuuskaupan jäseniä ja alle 65-vuotiaita.

Hallituksen monimuotoisuuden varmistamiseksi hallintoneuvosto on hyväksynyt hallituksen kokoonpanon ja valinnan periaatteet, joissa hallituksen pätevyysvaatimuksia on täsmennetty. Lisäksi periaatteissa on määräykset hallituksen uusiutumisen turvaamisesta, molempien sukupuolten edustuksesta ja monipuolisesta ikärakenteesta.

Tehtävät

Hallituksen keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallituksen työjärjestyksessä, jonka hallintoneuvosto on vahvistanut.

Hallituksen tehtävänä on hoitaa osuuskaupan asioita osuuskuntalain, osuuskaupan sääntöjen, hallintoneuvoston vahvistaman työjärjestyksen sekä edustajiston ja hallintoneuvoston päätösten sekä hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti.

Työjärjestyksen mukaisesti hallitus käsittelee ja päättää osuuskaupan kannalta taloudellisesti, liiketoiminnallisesti ja periaatteellisesti merkittävistä asioista. Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat:

- operatiivisen liiketoiminnan johtaminen ja valvominen
- osuuskaupan strategian valmistelu ja strategiasta päättäminen
- osuuskaupan taloudellisista tavoitteista päättäminen
- merkittävistä investoinneista päättäminen
- osuuskaupan konsernirakenteesta ja organisaatiosta päättäminen

Lisäksi hallitus päättää osuuskaupan jäseneksi hyväksymisestä, jäsenetujen periaatteista sekä jäsenien erottamisesta ja pitää osuuskaupan jäsenistä jäsenluetteloa.

Hallitus ei ole sen tehtävät ja kokoonpano huomioiden pitänyt tarpeellisena perustaa hallituksen päätettäväksi kuuluvia asioita valmistelevia valiokuntia.

Vuosi 2017

Hallituksessa oli vuonna 2017 seitsemän jäsentä joista 29 % oli naisia. Hallitus kokoontui 12 kertaa vuoden 2017 aikana. Jäsenet osallistuivat kokouksiin keskimäärin 89-prosenttisesti.

Vuonna 2017 hallituksen jäsenenä toimivat: toimitusjohtaja Matti Niemi (hallituksen puheenjohtaja), oikeustieteen kandidaatti, ekonomi Tuula Entelä (varapuheenjohtaja), professori Jaakko Aspara, professori Markku Kuisma, kauppatieteiden maisteri Pekka Laaksonen, viestintäkonsultti Sallamaari Muhonen ja toimitusjohtaja Markku Uitto.

Vuosi 2018

Vuonna 2018 hallitukseen kuuluvat toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen (hallituksen puheenjohtaja), oikeustieteen kandidaatti, ekonomi Tuula Entelä (varapuheenjohtaja), professori Jaakko Aspara, toimitusjohtaja Taru Keronen, kauppatieteiden maisteri Pekka Laaksonen, viestintäkonsultti Sallamaari Muhonen ja toimitusjohtaja Markku Uitto.

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuutta vuosittain. Hallituksen jäsen toimittaa riippumattomuuden arviointia varten tarpeelliset tiedot osuuskaupan lähipiirirekisteriin. Hallituksen jäsenten riippumattomuutta arvioidaan hallinnointikoodin riippumattomuuskriteerien pohjalta.

Hallituksen puheenjohtajana toimii sääntöjen mukaan osuuskaupan toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja-asetuksensa vuoksi hallituksen puheenjohtaja ei ole riippumaton osuuskaupasta. Muut hallituksen jäsenet ovat hallituksen arvion mukaan riippumattomia osuuskaupasta.

Koska osuuskaupan omistajilla on osuuskaupan sääntöjen mukaan kullakin vain yksi osuus, osuuskaupalla ei ole merkittäviä omistajia, joista hallituksen jäsenet voisivat olla riippuvaisia.

Hallituksen itsearviointi

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan. Arviointi toteutetaan yleensä itsearviointina, ja sen tulokset käydään läpi ja niistä keskustellaan joulukuun kokouksessa.

Tunnistettut kehityskohteet otetaan huomioon hallituksen tehtäviä suunniteltaessa ja hallintoneuvoston puheenjohtajisto ottaa tulokset huomioon valmistellessaan ehdotustaan hallintoneuvostolle hallituksen kokoonpanoksi.

Toimitusjohtaja

Osuuskaupalla on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa osuuskaupan juoksevaa hallintoa lain ja sääntöjen sekä hallituksen ja hallintoneuvoston päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että osuuskaupan kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan ollessa estyneenä hänen sijaisenaan toimii hallintoneuvoston valitsema henkilö.

Toimitusjohtaja toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Tämä hallinnointikoodista poikkeava käytäntö on perusteltua, koska osuuskaupalla on myös hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa. Lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajalla on säännöissä määritellyjä valvontaan liittyviä erityistehtäviä.

Hallintoneuvosto nimittää toimitusjohtajan ja hyväksyy toimitusjohtajasopimuksen ehdot. Hallinnointikoodista poiketen, koska toimitusjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana, toimitusjohtajan nimittää hallituksen sijaan hallintoneuvosto.

Vuonna 2017 osuuskaupan toimitusjohtajana toimi KTM, kauppaneuvos Matti Niemi, joka jäi vuoden 2017 lopussa eläkkeelle. Toimitusjohtajan sijaisena toimi varatoimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen.

Osuuskaupan toimitusjohtaja on 1.1.2018 alkaen KTM Veli-Matti Liimatainen. Toimitusjohtajan sijainen on vuoden 2018 alusta alkaen KTM, suunnittelujohtaja Juha Ilvonen.

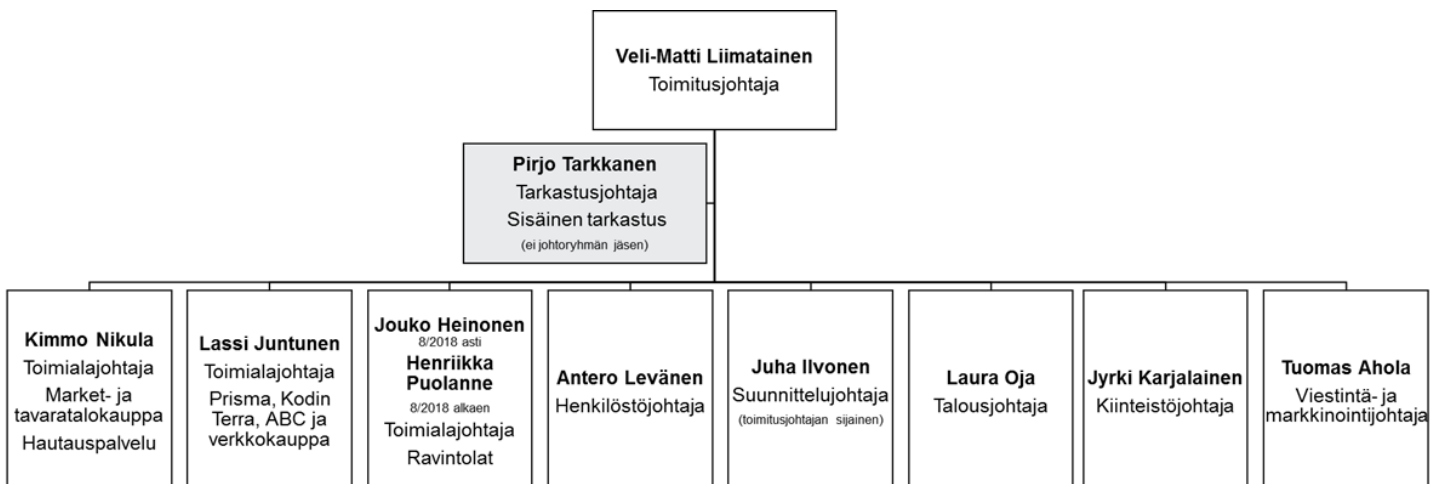
Johtoryhmä

Johtoryhmän tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa osuuskaupan operatiivisessa johtamisessa ja valmistella hallitukselle annettavia esityksiä. Näitä esityksiä ovat mm. osuuskaupan liiketoimintastrategiat, tavoitetasot, toimintasuunnitelmat ja budjetit sekä merkittävät investointi- ja realisointihankkeet. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai osuuskaupan sääntöihin perustuvaa toimivaltaa. Johtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kerran viikossa.

Vuonna 2017 HOK-Elannon johtoryhmään kuuluivat toimitusjohtaja Matti Niemi, varatoimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen (vastuualueena päivittäis- ja käyttötavarakauppa), liikennemyymälä- ja polttonestekaupan toimialajohtaja Markku Kuusinen, ravintolakaupan toimialajohtaja Jouko Heinonen, talousjohtaja Laura Oja, henkilöstöjohtaja Antero Levänen, kiinteistöjohtaja Jyrki Karjalainen ja suunnittelujohtaja Juha Ilvonen.

Vuonna 2018 johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja Veli-Matti-Liimatainen, toimialajohtaja Kimmo Nikula, toimialajohtaja Lassi Juntunen, toimialajohtaja Jouko Heinonen (8/2018 asti), toimialajohtaja Henriikka Puolanne (8/2018 alkaen), henkilöstöjohtaja Antero Levänen, suunnittelujohtaja Juha Ilvonen (toimitusjohtajan sijainen), talousjohtaja Laura Oja, kiinteistöjohtaja Jyrki Karjalainen sekä viestintä- ja markkinointijohtaja Tuomas Ahola.

Johto-organisaatio vuonna 2018:

Tytäryhtiöt

HOK-Elanto Liiketoiminta Oy:n toimitusjohtajana toimii Helsingin Osuuskauppa Elannon toimitusjohtaja. Yhtiön hallitukseen kuuluvat samat henkilöt kuin Helsingin Osuuskauppa Elannon hallitukseen, kuitenkin niin, että hallituksen puheenjohtajana toimii osuuskaupan hallituksen varapuheenjohtaja. Yhtiön hallituksen varapuheenjohtajana toimii osuuskaupan hallituksen puheenjohtaja.

Muiden tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet valitaan osuuskaupan toimihenkilöistä. Osuuskaupan hallitus tekee kunkin yhtiön yhtiökokoukselle esityksen tytäryhtiön hallituksen jäseniksi.

Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan osuuskaupan konserniperiaatteiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmät

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla varmistetaan, että osuuskaupan toiminta on tehokasta, sen taloudelliset ja muut tiedot ovat luotettavia ja että osuuskauppa noudattaa soveltuvia säännöksiä ja toimintaperiaatteita. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessi sisältää tavoitteiden asettamisen, niitä uhkaavien riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä valvonnan, seurannan ja raportoinnin.

Osuuskaupan hallitus huolehtii osuuskaupan hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja vastaa siitä, että osuuskaupan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus seuraa sisäisen valvontajärjestelmän ja riskienhallintajärjestelmien toimivuutta. Toimitusjohtaja, toimialojen ja liiketoimintayksiköiden johtajat ja tytäryhtiöiden hallitukset toimitusjohtajineen toteuttavat liiketoiminnan ohjausta ja valvontaa päivittäisessä toiminnassa omalla vastuualueellaan.

Riskienhallintaa ja turvallisuusasioita koordinoi HOK-Elannon yritysturvallisuus ja riskienhallinta -yksikkö. HOK-Elannon hallitus on hyväksynyt riskienhallintapolitiikan ja käsittelee vuosittain konsernin riskikartoituksen. HOK-Elannossa on käytössä kokonaisvaltainen riskienhallintamalli. Saatujen tulosten perusteella on tunnistettu konsernin toiminnan ja strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta merkittävimmät riskit. Liiketoiminnan omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvahingkoriskeihin on varauduttu vakuutuksin.

Sisäinen tarkastus

HOK-Elannon sisäinen tarkastus -yksikkö vastaa konsernin sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta. Yksikön toiminta kattaa kaikki konsernin liiketoiminnot ja tukipalvelut.

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi- ja varmistuspalveluita tuottava yksikkö, jonka tehtävänä on tukea HOK-Elannon ylintä johtoa ja organisaatiota strategioiden, tavoitteiden ja toimintasuunnitelmien saavuttamisessa sekä edistää hyvien käytäntöjen käyttöönottoa. Tässä tehtävässä sisäinen tarkastus arvioi riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintaprosessien asianmukaisuutta, toimivuutta ja tehokkuutta ja antaa näiden kehittämiseksi ehdotuksia. Sisäinen tarkastus arvioi työssään myös väärinkäytösten ilmenemismahdollisuuksia ja tekee väärinkäytösselvityksiä riskienhallinta- ja turvallisuusyksikön kanssa erikseen sovittun työnjaon mukaisesti.

Sisäinen tarkastus toimii toiminnallisesti HOK-Elannon hallituksen ja hallinnollisesti toimitusjohtajan alaisuudessa. Hallitus käsittelee sisäisen tarkastuksen raportin kaksi kertaa vuodessa. Hallitus päättää sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman sisällön ja sisäisen tarkastuksen resurssien määrän vuosittain. Hallitus päättää sisäisen tarkastuksen johtajan nimittämisestä sekä hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja sen päivitykset tarkastusjohtajan esittelystä.

Tilintarkastus

Osuuskaupan tilinpäätöstä, konsernitalinpäätöstä, kirjanpitoa ja hallintoa tarkastaa tilintarkastaja, jonka tulee olla tilintarkastuslaissa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, ja tarvittaessa yksi varatilintarkastaja. Edustajisto valitsee tilintarkastajan ja mahdollisesti tarvittavan varatilintarkastajan tarvittaessa. Edustajiston nimeämivaliokunta valmistelee tilintarkastajan valintaa. Tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi.

Tytäryhtiöille valitaan sama tilintarkastaja kuin Helsingin Osuuskauppa Elannolle. Kiinteistötytäryhtiöiden tilintarkastajien lukumäärä määräytyy yhtiöjärjestyksen mukaan.

Vuonna 2017 osuuskaupan tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Konserniin kuuluvien yhtiöiden tilintarkastajille maksettiin vuonna 2017 tilintarkastuspalkkioita 100.369 euroa ja muusta raportoinnista yhteensä 21.905 euroa.

Vuonna 2018 osuuskaupan tilintarkastajana jatkaa tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Lähipiiriliiketoimet

Osuuskaupalla ei ole ollut osuuskaupan kannalta olennaisia hallinnointikoodin mukaisia lähipiiriliiketoimia, jotka poikkeaisivat osuuskaupan tavanomaisesta liiketoiminnasta tai jotka olisi tehty muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin.

Taloudellinen raportointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan sekä osuuskaupan että koko S-ryhmän kattavalla taloudellisten tunnuslukujen ja ennusteiden raportoinnilla. Sisäisen raportoinnin lisäksi osuuskauppa julkistaa säännöllisesti tiedot taloudellisesta tilanteesta ja liikevaihdon kehityksestä.

Osuuskauppa julkistaa tilinpäätöksensä helmikuussa. Lisäksi tammi-kesäkuun tuloskehityksestä julkaistaan tiedote elokuussa. Osuuskaupan vuosikertomus julkistetaan edustajiston kevätkokouksessa, yleensä huhti-toukokuussa seuraavana vuonna.

Muu tiedottaminen

Osuuskaupan viestinnästä vastaava yksikkö huolehtii siitä, että asiakasomistajien ja muiden asiakkaiden sekä sidosryhmien käytössä on riittävästi oikeaa tietoa osuuskaupasta ja sen toiminnasta.

Tietoa on saatavilla osuuskaupan internetsivuilla osoitteessa www.hok-elanto.fi sekä pyydettyäessä myös kirjallisesti. Koko S-ryhmän tiedot ovat osoitteessa www.s-kanava.fi.

Palkka- ja palkkioselvitys

Palkitsemisen päätöksentekojärjestys

Edustajisto päättää vuosittain syyskokouksessa edustajiston jäsenten ja hallintoneuvoston puheenjohtajien ja jäsenten palkkioista. Päätöksenteko tapahtuu vuosittain edustajiston kevätkokouksessa valittavan edustajiston nimeämisvaliokunnan valmistelusta.

Hallintoneuvosto päättää hallituksen jäsenten palkkioista tehtävän vaativuusarvioinnin pohjalta vuosittain.

Hallintoneuvosto päättää toimitusjohtajan palkkauksen perusteet. Hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtävänä on sopia yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajien ja hallituksen varapuheenjohtajan kanssa toimitusjohtajan palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti.

Konsernijohtoryhmän muiden jäsenten palkat päättää hallitus vuosittain. Hallintoneuvoston puheenjohtajisto päättää hallituksen valmistelun perusteella johdon pitkän tähtäyksen kannustepalkkioista. Muut johdon kannustepalkkiot päättää hallitus. Kannustepalkkioita koskevat päätökset informoidaan hallintoneuvosotolle.

Edustajiston, hallintoneuvoston, hallituksen ja toimitusjohtajan palkkiot maksetaan rahakorvauksina tai luontoisetuina. Osuuskaupan toimitusjohtajaa lukuun ottamatta hallituksen jäsenet eivät kuulu osuuskaupan muiden palkitsemisjärjestelmien piiriin.

Palkitsemisen keskeiset periaatteet

Edustajisto

Edustajiston jäsenen kokouspalkkio vuonna 2018 on 690 € kultakin kokoukselta (690 € v. 2017). Lisäksi edustajiston jäsenet ovat oikeutettuja matkakustannusten korvaukseen edustajiston hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Myös edustajiston nimeämisvaliokunnan jäsenten kokouspalkkio on 690 € kokoukselta (690 € v. 2017).

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston jäsenen kokouspalkkio vuonna 2018 on 690 € kultakin kokoukselta tai tehtävään kuuluvalta toimitukselta päivässä (690 € v. 2017). Hallintoneuvoston puheenjohtajan kuukausipalkkio on 2.710 € (2.710 €) kuukaudessa ja varapuheenjohtajien kuukausipalkkio on 1.580 € (1.580 €) kuukaudessa.

Hallintoneuvoston jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussäännön ja edustajiston hyväksymien periaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston jäsenet on rinnastettu ostoetukäytännössä HOK-Elannon henkilökuntaan, ja jäsenellä ja hänen kanssaan samassa taloudessa asuvalla puolisoilla ja lapsilla on oikeus hyödyntää henkilökunnan ostoetu ja S-Pankin korkoetu.

Hallitus

Hallituksen jäsenten kokouspalkkio vuonna 2018 on 690 € kokoukselta (690 € v. 2017). Hallituksen varapuheenjohtajan kuukausipalkkio on 2.000 € kuukaudessa (2.000 € v. 2017) ja hallituksen jäsenen kuukausipalkkio on 1.580 € kuukaudessa (1.580 € v. 2017). Hallituksen puheenjohtajana toimiva toimitusjohtaja ei saa erillistä korvausta hallitustyöskentelystä.

Toimitusjohtajaa lukuun ottamatta kukaan hallituksen jäsenistä ei ole työ- eikä toimisuhteessa osuuskauppaan. Kukaan hallituksen jäsenistä ei kuulu osuuskaupan edustajistoon.

Hallituksen jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussäännön ja hallintoneuvoston hyväksymien periaatteiden mukaisesti.

Hallituksen jäsenet on rinnastettu ostoetukäytännössä osuuskaupan henkilökuntaan, ja jäsenellä ja hänen kanssaan samassa taloudessa asuvalla puolisoilla ja lapsilla on oikeus hyödyntää henkilökunnan ostoetu ja S-Pankin korkoetu.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä

Vuonna 2018 toimitusjohtajan kiinteä kokonaispalkka kuukaudessa on 31.750 euroa. Toimitusjohtajaa lukuun ottamatta muiden johtoryhmän jäsenten kiinteä kokonaispalkka kuukaudessa on vuonna 2018 yhteensä 112.880 euroa.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet kuuluvat lyhyen aikavälin kannustepalkkiojärjestelmään, jonka arviointijakso on yksi vuosi ja kannustepalkkion enimmäismäärä voi olla kolmen kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaava summa.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet kuuluvat lisäksi pitkän aikavälin kannustepalkkiojärjestelmään, jonka arviointijakso on yksi vuosi ja sitä koskevan kannustepalkkion enimmäismäärä voi olla kolmen kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaava summa. Kultakin arviointivuodelta kertyneistä pitkän aikavälin kannustepalkkioista muodostuu toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille henkilökohtainen rahasto, josta maksetaan vuosittain ulos 1/3 sen jälkeen, kun on kulunut kolme arviointivuotta pitkän aikavälin kannustepalkkiojärjestelmän piiriin tulemisesta.

Kannustepalkkioiden perusteina voivat olla mm. tulos, prosessien tehokkuus, asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys sekä muut mahdolliset mittarit, jotka edistävät osuuskaupan toiminnan tarkoituksen toteutumista. Palkkioiden maksamisen edellytyksenä on lisäksi, että palvelussuhde on maksuhetkellä voimassa.

Hallintoneuvoston puheenjohtajisto ja hallituksen varapuheenjohtaja vahvistaa vuosittain toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten kannustepalkkioperusteet ja hyväksyy maksuun menevät pitkän aikavälin kannustepalkkiot sekä toimitusjohtajan lyhyen aikavälin tulospalkkion. Toimitusjohtajaa lukuun ottamatta johtoryhmän jäsenten lyhyen aikavälin maksuun menevät kannustepalkkiot hyväksyy hallitus.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet ovat kuuluneet 31.12.2017 asti etuusperusteiseen ryhmäeläkevakuutukseen. Vuoden 2018 alusta lukien toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet on siirretty maksuperusteisen lisäeläkejärjestelyn piiriin. Vuosittaisen lisäeläkemaksun suuruus on toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten osalta 2,6 kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaava summa ja alin mahdollinen eläkeikä kertyneen lisäeläkerahaston osalta on 60 vuotta.

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten irtisanomisaika on kuusi kuutautta. Työsuhteen päättyessä osuuskaupasta johtuvasta syystä toimitusjohtaja on oikeutettu 12 kuukauden ja muut johtoryhmän jäsenet 6 kuukauden palkan suuruiseen erokorvaukseen.

Muu henkilöstö

HOK-Elannossa ovat johtoryhmän jäsenten lisäksi tulospalkkauksen piirissä kaikki tulosvastuulliset johtajat, päälliköt ja toimipaikkojen esimiehet. Lisäksi henkilökohtaisia tulospalkkiosopimuksia on tehty niiden tukitoiminnoissa työskentelevien ylempien toimihenkilöiden kanssa, joiden työsuoritusta voidaan arvioida henkilökohtaisten tulostavoitteiden perusteella. Tulospalkkiomittareita on asetettu sekä oman yksikön että HOK-Elannon näkökulmista määriteltynä. Muun kuin edellä mainitun henkilöstön palkitseminen harkitaan ja päätetään vuosittain HOK-Elannon tuloksen muodostumisen perusteella.

HOK-Elannossa tehdään vuosittain tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukainen palkkaselvitys, josta käyvät ilmi eri henkilöstöryhmien keskipalkat miesten ja naisten osalta. Selvityksen tiedot ovat henkilöstön ja luottamusmiesten nähtävillä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on myös HOK-Elannon internetsivuilla.

Palkitsemisraportti 2017

Tammi-joulukuu 2017	Hallintoneuvoston kokoukset 7 kpl, osallistuminen x)	Hallituksen kokoukset 11 kpl, osallistuminen	2017 maksetut kuukausipalkkiot yhteensä	2017 maksetut kokouspalkkiot yhteensä	2017 kaikki maksetut palkkiot yhteensä
---------------------	--	--	---	---------------------------------------	--

Hallintoneuvoston jäsenet					
Bergholm Jorma, puheenjohtaja	7/7	11/11	32 520 €	22 770 €	55 290 €
Zyskowicz Ben, 1. varapuheenjohtaja	6/7	8/11	18 960 €	17 940 €	36 900 €
Uotila Kari, 2. varapuheenjohtaja	7/7	11/11	18 960 €	22 770 €	41 730 €
Alén Sini	7/7	-	-	5 520 €	5 520 €
Bryggare Arto	6/7	-	-	4 830 €	4 830 €
Hakola Juha	7/7	-	-	5 520 €	5 520 €
Harakka Timo	7/7	-	-	4 830 €	4 830 €
Huhta Seppo	7/7	-	-	5 520 €	5 520 €
Kauma Pia	5/7	-	-	4 830 €	4 830 €
Kiljunen Kimmo	7/7	-	-	6 210 €	6 210 €
Krohn Irina	7/7	-	-	6 210 €	6 210 €
Kuusisto Merja	6/7	-	-	4 830 €	4 830 €
Kuusniemi Piia	7/7	-	-	6 210 €	6 210 €
Kähärä Sirkka-Liisa	4/7	-	-	4 140 €	4 140 €
Laitinen Reija	7/7	-	-	4 830 €	4 830 €
Månsson Björn	7/7	-	-	5 520 €	5 520 €
Puura Heli	3/7	-	-	2 070 €	2 070 €
Saukkonen Lea	3/7	-	-	3 450 €	3 450 €

Hallituksen jäsenet					
Niemi Matti, puheenjohtaja, toimitusjohtaja	7/7	10/11	-	-	-
Entelä Tuula, varapuheenjohtaja	5/7	11/11	24 000 €	13 110 €	37 110 €
Aspara Jaakko	5/7	11/11	18 960 €	13 800 €	32 760 €
Kuisma Markku	1/7	6/11	18 960 €	4 140 €	23 100 €
Laaksonen Pekka	4/7	10/11	18 960 €	13 110 €	32 070 €
Muhonen Sallamaari	5/7	10/11	18 960 €	12 420 €	31 380 €
Uitto Markku	7/7	11/11	18 960 €	15 140 €	34 100 €

* Kuukausipalkkiota maksetaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajille sekä hallituksen varapuheenjohtajalle ja jäsenille

* Kokouspalkkio maksetaan osallistumisesta hallintoneuvoston tai hallituksen kokouksiin.

* Muita kokouksia, joihin osallistumisesta maksetaan kokouspalkkio, ovat mm. edustajiston, nimeämisvaliokunnan, hallintoneuvoston puheenjohtajiston, uusien hallinnon jäsenten perehdytyskokoukset sekä SOK:n osuuskunnan kokous ja SOK:n hallinnon teemaseminaari.

* Jos samana päivänä on kaksi tai useampia kokouksia peräkkäin, kokouspalkkio maksetaan vain yhdestä kokouksesta.

* Toimitusjohtaja Matti Niemelle ei makseta kokouspalkkioita eikä erillistä kuukausipalkkiota hallituksen puheenjohtajuudesta.

x) Vuoden 2017 hallintoneuvoston 1. kokous pidetty joulukuussa 2016.

Toimitusjohtaja	2017 maksetut palkat ja luontoisedut	Tulos- ja kannustepalkkiot	Maksetut lisäeläkemaksut	Muut etuudet	2017 kaikki palkkiot yhteensä
Niemi Matti	458.211 €	193.420 €	-	-	651.631 €

Johtoryhmä	2017 maksetut palkat ja luontoisedut	Tulos- ja kannustepalkkiot	Maksetut lisäeläkemaksut	Muut etuudet	2017 kaikki palkkiot yhteensä
Johtoryhmän jäsenet yhteensä	1.618.843 €	663.893 €	861.722 €	-	3.144.458 €